

KOko-tiedote

KOKEMUSKOULUTUKSESTA PYSYVÄÄ -HANKE 2 • 2011

Valelääkäreitä ja muita kokemuksia

Jos unohtetaan hetkeksi Euroopan talouskriisi, niin yksi viime aikojen puhutuimpia aiheita on ollut terveydenhuollossa toimivat valelääkärit. Yksi löytyi Helsingistä ja toinen Tampereelta. Nyt odotetaan, koska löytyy seuraava. Mutta enää ei istuta ja odoteta, vaan tavoitteena on esimerkiksi tutkia kaikkien ulkomaisista yliopistoista valmistuneiden lääkäreiden tutkintotodistusten aitous. Samalla mietitään, pitäisikö kaikki sairaanhoitajat sekä lähi- ja perushoitajatkin käydä läpi. No, joku vääräleuka humoristi kuittasi kohun sillä, että kyllähän terveydenhuoltoon mahtuu muutama valelääkäri, kun siellä on niin paljon ”valepotilaitakin”.

Etenkin perusterveydenhuollon palveluihin liitetään usein vieläkin mielikuvia siitä, että ihmiset käyttävät liikaa ja turhaan terveydenhuollon palveluita. Häätä terveydestä on yleensä todellinen, mutta avuntarpeen tunnistaminen ja oikeanlaiseen hoitoon ohjaaminen näyttävät olevan välillä työlästä jopa ”oikeille” lääkäreille. Monen kokemus yhä on, että jos oireet eivät ole silmiinpistävät ja oireet sairauden alkaessa ovat yleisoireityyppisiä, niin vaivoja ei oteta vakavasti, vaan lähetetään kotiin potemaan. Moni on voinut saada nimen vakavallekin sairaudelleen vasta useamman yrityksen jälkeen. Se on yksi syy lisää, miksi kokemuskouluttajia tarvitaan kertomaan omaa tarinaansa potilaan tai omaisen kohtaamisesta ja huomioon ottamisesta. Siksi on tärkeää, että kokemuskoulutuksen standardeista pidetään kiinni ja kokemuskoulutus toteutuu ympäri maata korkeatasoisesti.

Kokemuskoulutuksessa eletään vakiinnuttamisen vaihetta hanketoteutuksen ollessa loppusuoralla.

JARI VALKEEJÄRVI

Kokemuskoulutusverkosto on hakenut Raha-automaattiyhdistykseltä kolmivuotista kohdennettua yleisavustusta kokemuskoulutustyöhön. Samanlaisesti verkoston sisällä valmistaudutaan kumppanuussopimusten avulla jatkamaan yhteistyötä siinäkin tilanteessa, ettei toiminnalle saataisi erillisrahoitusta. Sitoutuminen yhtenäiseen toimintamalliin kuten koulutusohjelmaan ja muihin yhteisiin käytäntöihin, on paras tae vakiinnuttaa laadukas toiminta eri puolilla maata. Me kaikki varmasti pidämme tärkeänä sitä, että kokemuskouluttajilla on riittävä pohja ja tuki vaativan työnsä tekemiseen, ettei kukaan joutuisi toimimaan ”valekokemuskouluttajana” tietämättään.

Jaana Hirvonen
puh. (09) 4761 5601
jaana.hirvonen@reumaliitto.fi
www.kokemuskoulutus.fi

KOko-tiedotteen toimitus

Jaana Hirvonen
puh. (09) 4761 5601
jaana.hirvonen@reumaliitto.fi
Taitto Heikki Hjelt,
Markkinointipörssi Oy, Helsinki

Tärkeitä päivämääriä

14.12. Kokemuskoulutuksen johtoryhmän ja järjestöyhteyshenkilöiden tapaaminen

Huom! Kohderyhmään kuuluville lähetetään henkilökohtaiset kutsut.

Kokemuskouluttajalle maksettava korvaus

Toimenkuva

Kokemuskouluttaja kouluttaa esimerkiksi opetusyksiköissä erityisesti sosiaali- ja terveystalouden tulevia ammattilaisia kertomalla/luennoimalla omasta potilas-/sairaus-/vammais-/omaiskokemuksestaan. Hän toimii samanaikaisesti oman kokemuksensa asiantuntijana sekä taustajärjestönsä edustajana. Taustajärjestö vastaa omien kokemuskouluttajiensa kouluttamisesta ja jaksamisen tukemisesta.

Kokemuskouluttajan arvostaminen

Vaikean elämäkokemuksen läpikäyminen ja uudenlaiseen elämään sopeutuminen tarvitsevat kannustusta ja arvostusta. Oman kokemuksensa kääntäminen voimavaraksi kertomalla siitä ja auttamalla näin tulevia sosiaali- ja terveys- sekä muiden alojen ammattilaisia kehittymään entistä paremmiksi työntekijöiksi on teko, joka ansaitsee tulla arvostetuksi.

Kokemuskouluttajan ja tilaajan välinen sopimus

Suhteessa taustajärjestönsä kokemuskouluttaja toimii vapaaehtoistyöntekijänä. Taustajärjestö ei korvaa kouluttajatoiminnasta syntyviä kustannuksia opetus- tai muissa yksiköissä. Suhteessa opetusyksikköön tai muuhun tilaajaan, kokemuskouluttaja voi toimia joko palkkioperustaisesti tai vapaaehtoistyöntekijänä.

Kokemuskouluttaja ja tilaaja sopivat keskenään korvausten perusteista, miten puheenvuoro/ luento ja siitä aiheutuvat muut kulut, kuten matkat korvataan. Korvauksista kannattaa sopia jo etukäteen. Korvauskäytännöstä on hyvä keskustella mm. siksi, että erilaisissa elämänvaiheissa sekä taloudellisesti erilaissa tilanteissa olevat henkilöt hyötyvät eri tavoin rahallisista palkkioista. Esimerkiksi eri eläkkeet mahdollistavat vaihdellen ylimääräisen tulon ansainnan ja hyödyn siirtymisen kokemuskouluttajalle.

Osa tilaajista kohtelee kokemuskouluttajia kuin ketä tahansa asiantuntijaluennointisijaa ja maksaa opetusyksikössä noudatettavan normaalin käytännön mukaisen palkkion. Osa korvaa lähinnä matkakulut ja tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi ruokailuun tilaajan kustannuksella.

Johtoryhmän suositus

Korvausten maksamisen lähtökohtana on, että kokemuskouluttajalle ei saa syntyä kustannuksia heidän vieraillessaan tilaajan pyynnöstä opetusyksikössä tai muussa vastaavassa paikassa. Kokemuskouluttaja ja

MINNA HEIKKILÄ

tilaaja sopivat kulloinkin sovellettavasta korvausperusteesta. Kokemuskouluttajaa tulee kohdella mahdollisimman yhdenvertaisesti muiden asiantuntijaluennointien kanssa.

Kokemuskoulutuksen valtakunnallisen johtoryhmän puolesta

Helena Ylikylä-Leiva
Kokemuskoulutuksen johtoryhmän
puheenjohtaja

Kokemuskoulutusverkoston kumppanuussopimus

Kun kokemuskoulutusverkoston toiminta nykymuodossaan käynnistyi **Kokemuskoulutuksesta pätevää** -hankkeen myötä vuonna 2008, mukaan tulijat kysyivät, mihin he sitoutuva verkostoon liittyessään. Vastaus oli helppo: nimeämään järjestöverkoston yhteyshenkilönsä ja edistämään kokemuskoulutusta. Taloudellisia sitoumuksia ei tarvittu ja jokainen mukaan tulija sai päättää, millä kiinnostuksen ja aktiivisuuden asteella he osallistuvat toimintaan. Silloin jo puhuttiin, että kun hankerahoitus loppuu ja mietitään toiminnan pysyvää organisointia, tehdään kumppanuussopimukset, joilla määritellään verkostoon kuuluvien oikeudet ja velvollisuudet.

Toimintatavat ja roolit verkostossa

Kokemuskoulutuksen johtoryhmä on nyt tehnyt luonnoksen kokemuskoulutusverkoston kumppanuussopimuksesta. Se on lähetetty kokemuskoulutuksen verkostossa mukana olevien järjestöjen toiminnan-/toimintajohtajille sekä kokemuskoulutuksen yhteyshenkilöille kommenttikierrokselle. Kierroksen jälkeen sopimus muokataan lopulliseen muotoonsa.

Kumppanuussopimuksessa määritellään toimintatavat sekä niihin tilanteisiin, joissa verkosto ei saa toimintaansa ulkopuolista rahoitusta ja niihin, joissa se saa rahoitusta esimerkiksi RAY:sta tai muuta kautta. Tavoitteet ja toiminnan tarkoitus toki pysyvät samoina molemmissa tilanteissa, mutta verkoston voimavarat erilaisiin aktiviteetteihin ja hallinnoivan järjestön rooli riippuvat rahoituksen määrästä.

Koska verkosto ei ole juridisesti itsenäinen toimija, kumppanuussopimuksessa kuvataan verkoston päätoimintarakenteen, jolla pyritään mahdollisimman sujuvaan yhteistyöhön ja yhdessä sovittujen asioiden hoitamiseen. Toiminta pohjautuu periaatteelle, että järjestöjen edustajat ovat keskenään yhdenvertaisia ja suhtautuvat toisiinsa arvostavasti. Toimintalinjoista päätetään keskustelemalla yhteiseen näkemykseen pyrkien. Jos yhteistä kantaa ei löydy, toimitaan enemmistön kannan mukaisesti.

Verkoston jäsenyys

Verkoston toimijoiksi hyväksytään yleishyödylliset, sosiaali- ja terveysalan rekisteröidyt yhdistykset ja liitot, jotka haluavat edistää kokemuskoulutusta sekä hyväksyvät verkoston päämäärät ja toimintatavat.

Kumppanuussopimuksessa määritellään tarkemmin, miten jäseneksi voidaan tulla ja miten verkostosta voi erota tai jopa joutua erotetuksi, jos on olennaisesti rikkonut verkoston yhteisiä toimintaperiaatteita ja -käytäntöjä.

Tulevaisuudessa verkoston jäsenet vastaavat yhdessä niistä toimintakuluista, joihin ei saada rahoitusta muuta kautta. Kuluja syntyy kokemuskoulutus.fi -verkkosivujen ylläpidosta sekä muista yhdessä sovittavista toiminnoista. Maksuosuudet määräytyvät kaikkien verkostoon kuuluvien osalta samalla tavalla ja ovat samansuuruiset. Niistä sovitaan vuosittain toimintasuunnitelmaa tehtäessä.

Toiminnan tarkoitus

Kumppanuussopimuksessa kokemuskoulutusverkoston toiminnan tavoitteiksi on määritelty kokemuskoulutuksen edistäminen, kokemuskoulutustoiminnan kehittäminen ja koordinointi valtakunnallisesti sekä yhteyksien ylläpito verkoston ja mm. viranomaisten ja julkisen palvelujärjestelmän välillä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi verkosto jatkaa tiedotus- ja julkaisutoimintaa mahdollisuuksien mukaan, ylläpitää kokemuskoulutus.fi -sivustoa sekä järjestää kokemuskoulutuksen edistämiseksi neuvottelu-, koulutus- ja muita tilaisuuksia.

Verkoston rakenne ja uusi toimikunta

Ehdotuksessa verkoston keskeiset toimielimet ovat valtakunnallinen toimikunta, johtoryhmä ja järjestöverkosto. Niistä johtoryhmän ja järjestöverkoston tehtävät ja toiminta pysyisivät keskeisiltä sisällöiltään samanalaisena kuin tähänkin asti. Sen sijaan uutta on valtakunnallisen toimikunnan käynnistäminen.

Valtakunnallisen toimikunnan tehtävä on seurata ja edistää kokemuskoulutusta valtakunnallisesti. Toimikunta vaikuttaa siihen, että kokemuskoulutusta toteutetaan laadukkaasti yhdessä hyväksytyjen periaatteiden pohjalta eri puolilla Suomea. Toimikunta tekee ehdotuksia ja antaa suosituksia toiminnan järjestämisestä ja edistämisestä valtiovalle, opetusyksiköille, ohjausryhmille ja järjestöille. Tavoitteena on, että toimikuntaan kuuluu alueellisten ohjausryhmien edustajia, mukana olevien yhdistysten ja liittojen kokemuskoulutukseen perehtyneitä edustajia, opetusministeriön ja opetushallituksen nimeämät yhteyshenkilöt sekä kokemuskoulutuksen johtoryhmän puheenjohtaja ja hallinnoivan järjestön edustaja.

Johtoryhmä jatkaa

Kokemuskoulutuksen johtoryhmä jatkaa edelleen toimintaansa. Kokemuskoulutusverkoston jäsenjärjestöt valitsevat ja nimeävät keskuudestaan kokemuskoulutuksen johtoryhmän kaksivuotiskaudeksi kerrallaan. Johtoryhmän tehtävänä on ohjata ja seurata kokemuskoulutustoiminnan käytännön toteutusta toimintasuunnitelman ja mahdollisten avustushakemuksen painotusten mukaisesti. Johtoryhmä tekee läheistä yhteistyötä järjestöverkoston kanssa sekä valmistelee valtakunnallisessa toimikunnassa käsiteltävät asiat ja hyväksyy toimintasuunnitelman.

Järjestöverkosto yhteistyöelimenä

Järjestöverkosto on kokemuskoulutusta järjestävien yhdistysten ja liittojen yhteistyöelin ajankohtaisissa asioissa. Verkostossa jaetaan ja saadaan tietoa toiminnan kehittämiseksi eri alueilla sekä pyritään luomaan ja edistämään hyvien yhtenäisten toimintamallien käyttöä. Verkosto voi esimerkiksi selvittää alueellisia/valtakunnallisia koulutustarpeita ja linjata koulutuksen käytännön toteutusta järjestöverkoston näkökulmasta. Jokainen yhdistys ja liitto nimeävät edustajansa järjestöverkoston tapaamisiin. Edustaja on yleensä henkilö, joka vastaa yhdistyksessä tai liitossa kokemuskouluttajatoiminnasta.

Verkosto antaa esityksiä ja kannanottoja johtoryhmälle/toimikunnalle asioista, joihin kaivataan valtakunnallista linjausta ja/tai yhteensovittamista. Verkosto tekee myös ehdotuksen seuraavan vuoden toimintasuunnitelmasta johtoryhmälle.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat kymmenen eri puolilla Suomea toimivaa alueellista ohjausryhmää ja 46 opetusyksikköä. Alueellisten ohjausryhmien toiminta ei saa olla ristiriidassa verkoston toimintaa ohjaavien periaatteiden eikä verkostossa noudatettavien toimintatapojen kanssa.

Hallinnoiva järjestö ja uudet tehtävät

Toinen selkeä muutos valtakunnallisen toimikunnan perustamisen lisäksi on hallinnoivan tahon nimeäminen ja sen tehtävien määrittely. Tähän mennessä verkoston sisällä on toiminut hanketoteutusta hallinnoiva taho. Jatkossa on tavoitteena, että verkostolla on hallinnoiva taho, joka koordinoi yhteistä toimintaa niissäkin tilanteissa, jolloin toimintaan ei saada ulkopuolista rahoitusta. Hallinnoivan järjestön tehtävä kiertäisi järjestöverkoston toimijoiden kesken ja hallinnoijasta sovittaisiin aina kaksivuotiskaudeksi. Tällöin hallinnoiva järjestö toimisi kokemuskoulutus.fi -sivuston pääkäyttäjänä ja vastaisi sivuston sisällöllisestä ylläpidosta

sekä muusta sovitusta toiminnasta kuten mahdollisten yhteisten tapahtumien koordinoinnista järjestöverkoston kanssa sovitulla tavalla. Tarkemmista toiminnoista ja niiden rahoituksesta sovittaisiin verkoston vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa. Hallinnoiva järjestö vastaisi riittävien henkilöresurssien olemassaolosta suhteessa tehtävien määrään ja käytettävissä olevaa rahoitukseen.

Ratkaiseeko raha vai kokemus?

Rahoituksessa piileekin se suurin yhteisen toiminnan haaste: mitä verkoston jäsenet ovat valmiita satsaamaan yhteiseen toimintaan, jos kohdennettua toiminta-avustusta tai muuta rahoitusta ei toiminnalle saada? Tämä on varmaan se kimurantein asia, jota jokainen verkoston jäsen joutuu tykönsä miettimään kommentoidessaan kumppanuussopimuksen luonnosta. Toivottavasti kokemuskoulutuksesta saadut kokemukset puhuvat yhteisen jatkon puolesta. Olisi hienoa huomata, että olemme olleet luomassa yhteisesti niin merkittäväksi koettua toimintaa, että se halutaan säilyttää, vaikka se vaatisi itsekultakin myös taloudellista panostusta.

Jaana Hirvonen

Kokemuskoulutusverkostossa jo 27 toimijaa

Salon Seudun Osteoporoosiyhdistyksen pallojumppa käynnissä

Kokemuskoulutusverkostossa on tällä hetkellä 27 jäsenjärjestöä. Mukana on useita diagnoosiryhmiä edustavia liittoja sekä pienempiä ja suurempia valtakunnallisia tai paikallisesti toimivia diagnoosikohtaisia yhdistyksiä. Kokemuskoulutusverkostoon mahtuvat mukaan kaikki kokemuskoulutuksen edistämistä kiinnostuneet. Tässä numerossa esittelemme kaksi verkoston jäsentä Suomen Osteoporoosiliiton ja Suomen Tourette-yhdistyksen, joiden toiminnasta kertovat toiminnanjohtajat **Ansa Holm** ja **Tuula Savikuja**.

Vapaaehtoisten voimannäyte

Suomen Osteoporoosiliitto on kansanterveys-, potilas- ja liikuntajärjestö. Jäsenyhdistyksiä on tällä hetkellä 18. Niistä 17 on alueyhdistyksiä ja yksi terveydenhuollon ammattilaisten yhdistys. Jäseniä on yhteensä 3200. Liiton toimisto sijaitse Helsingissä.

– Meillä on kolme työntekijää, joten olemme vahvasti vapaaehtoisten työpanokseen pohjautuva järjestö, Ansa Holm kertoo.

Suomen Tourette-yhdistys täytti lokakuussa 15 vuotta. – Ensimmäiset kahdeksan vuotta yhdistys toimi vapaaehtoisvoimin, Tuulikki Savikuja täydentää.

Sen jälkeen RAY:lta on saatu tukea Tourette tutuksi -projektiin ja TUPA-hankkeeseen. Tällä hetkellä yhdistyksessä työskentelee toiminnanjohtajan lisäksi tunti-palkkainen toimintaterapeutti **Nora Granlund**.

Tietoa, vertaisuutta ja tukea

Suomen Osteoporoosiliiton keskeisimmät palvelumuodot ovat tieto luuston ja osteoporoosin hoidosta, sosiaalinen verkostoituminen ja vertaistuki sekä erilaiset omahoidon tuen muodot kuten tieto, liikunta, osteopiirit ja terveydenhuollon ammattilaisten neuvonta.

Vastatalkoot Tourette-yhdistyksen sopeutusvalmennuskurssilla Ylöjärveltä kesällä 2011

Keskeistä liiton toiminnassa on myös edunvalvonta. Suomen Tourette-yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja tukea Touretten oireyhtymän tyyppisistä toimintahäiriöistä kärsivien lasten, nuorten ja aikuisten kasvatus, koulutus, hoitoa ja kuntoutusta sekä tutkimusta. Lisäksi yhdistys toimii Tourette-henkilöiden, heidän perheidensä ja muiden asiasta kiinnostuneiden foorumina.

Verkostoon mukaan

Molemmat toimijat ovat kokemuskoulutusverkoston jäsenistä uusimmasta päästä. Suomen Tourette-yhdistys on tullut mukaan toimintaan vuonna 2009 ja Suomen Osteoporoosiliitto tänä syksynä. Siksi kokemuskouluttajatoimintakin on vasta käynnistymässä molemmissa järjestöissä. Verkostoon liittymisen tavoitteena on ollut uuden toimintamuodon kautta lisätä ryhmien näkyvyyttä sekä tehdä diagnoosit tutuksi ja ymmärretyiksi myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammatteihin opiskeleville.

– Suomen Tourette-yhdistyksellä ei vielä ole omia kokemuskouluttajia, mutta potentiaalisia ehdokkaita ja kiinnostusta on, kertoo Savikuja, tavoitteena on saada ensi alkuun ainakin yksi oma Tourette-kokemuskouluttaja.

Suomen Osteoporoosiliiton yhdistyksissä on ollut kokemuskouluttajatyypistä toimintaa, mutta nyt ajatuksena on systemaattisemman ja koordinoitumman toiminnan käynnistäminen.

– Suomen Osteoporoosiyhdistyksessä kiinnostus kokemuskouluttajaverkostoon liittymisestä on noussut vahvasti nimenomaan kentältä, kertoo Holm, se on upea pohja lähteä kehittämään liiton kokemuskouluttajatoimintaa.

Touretten oireyhtymä

Touretten oireyhtymä (TS) on hermostollinen häiriö, joka kuuluu kehityksellisiin nykimishäiriöihin. Nykimisoireilla tarkoitetaan erilaisia arkielämää häiritseviä ääni- ja motorisia oireita, tikejä englannin kielen tics-ilmauksen mukaan. Motorisia tikejä ovat esimerkiksi silmien räpyttely, kasvojen liikkeet, äkilliset päänheitot, olkapäiden nykiminen ja potkuliikkeet. Äänellisiä tikejä ovat esimerkiksi rykiminen, syljeksiminen, haukkuminen, mumiseminen tai muu toistuva ääntely. Pakonomaisia voima- tai kiro sanoja esiintyy alle 15 prosentilla henkilöistä, joilla on Touretten oireyhtymä. Nykimisoireet aiheuttavat usein merkittävää toiminnallista haittaa, ja TS on nykimishäiriöiden vaikein muoto.

Syy Touretten oireyhtymään on tuntematon. Perinnöllisten tekijöiden osuutta pidetään merkittävänä. On arvioitu, että noin 1.2 prosentilla väestöstä on Touretten syndroomaa aiheuttava geeni, ja noin puolella heistä on oireita. TS on noin 3–4 kertaa yleisempi miehillä kuin naisilla.

Nykimisoireet tyypillisesti muuttuvat ajan myötä ja niiden määrä vaihtelee kausittain. Oireet helpottuvat yleensä nuoruusiässä, mutta ne saattavat jatkua pitkälle aikuisuuteen ja kestää läpi elämän. Noin 5–10 prosentilla oireet ovat erittäin vaikeahoitoisia, ja lääkehoito on välttämätön aikuisiässäkin. Ennusteeseen vaikuttavat oleellisesti myös muut samanaikaiset sairaudet.

lisätietoa: www.tourette.fi

Osteoporoosi

Osteoporoosi tarkoittaa luukudoksen mineraalimäärän pienenemistä ja luun hienorakenteen heikkene- mistä, minkä seurauksena luun murtumavaara kasvaa. Osteoporoosi ja osteopenia ovat kansantauteja, jotka aiheuttavat 30 000–40 000 murtumaa vuodessa. Osteoporoosia ja osteopeniaa sairastaa yhteensä 800 000 suomalaista. Osteoporoosiin voi sairastua jo lapsena, mutta pääosa osteoporoosia sairastavista on ikääntyneitä. Etenkin ikäihmisillä osteoporoosi ja eri syistä johtuva kaatuilu ovat hyvin tavallisia murtumien syitä. Osteoporoosiin, osteopeniaan ja kaatuiluun liittyville murtumille on ominaista uusien murtumien ilmaantuminen, jos luuston hoitoa ja kaatuilun ehkäisyä ei aloiteta heti. Kolmanneksella murtumapotilaista uusintamurtuma tulee jo vuoden sisällä edellisestä murtumasta. Pahimmillaan yksittäisellä henkilöllä on voinut olla jopa neljätoista murtumaa, ennen kuin terveydenhuollossa on kiinnitetty huomiota murtumien syytekijöihin.

lisätietoa: www.osteoporoosiliitto.fi

Hakemus kohdennetusta avustuksesta RAY:lle

Kokemuskoulutusverkoston päämäärä on ollut, että kokemuskoulutus vakiintuu osaksi etenkin sosiaali- ja terveysalan opetusyksiköiden opetusta, jotta kokemuksellinen tieto ja asiakaslähtöisyys olisivat opintojen alusta asti vaikuttamassa ammattitaidon kehittymiseen. **Kokemuskoulutuksesta pätevää** -hankkeessa vuosina 2008–2010 ja käynnissä olevassa **Kokemuskoulutuksesta pysyvää** -hankkeessa on luotu kokemuskouluttajien koulutusohjelma ja malli toiminnan järjestämiseksi valtakunnallisella ja alueellisella tasolla. Lisäksi opetusyksiköiden käyttöön on rakennettu kokemuskouluttajajankki kokemuskouluttajien rekrytointiin. Toiminta ei ole vielä levinnyt kaikkiin opetusyksiköihin eikä muodostunut vakiintuneeksi osaksi opetusta. Lisäksi osa mukana olevista liitoista ja yhdistyksistä on vasta käynnistämässä omaa toimintaansa. Siksi kokemuskoulutusverkosto päätyi hakemaan RAY:ltä vuosiksi 2012–2014 kohdennettua yleisavustusta kokemuskouluttajatoimintaan.

Yhtenäinen käytäntö koko maahan

Hakemuksen päätavoitteeksi asetettiin laadukkaasti kokemuskoulustoimintamallin juurruttaminen yhtenäiseksi käytännöksi koko Suomeen. Päätavoitetta tukevana osatavoitteina nähtiin valtakunnallisen toimikunnan, johtoryhmän, kokemuskoulutusverkoston ja alueellisten kokemuskoulutuksen ohjausryhmien saumaton yhteistyö sekä kokemuskoulutusta edistävien yhteisten toimintamallien omaksuminen järjestöissä, esimerkiksi kokemuskouluttajien kouluttamisessa. Toimintaa pyritään myös laajentamaan mahdollisuuksien mukaan täydennys- ja työpaikkakoulutukseen.

Käytännön työn keskiössä on pitkäkestoinen vakiinnuttamistyö, jonka rinnalla on vuosittainen erityisteema, jolla edistetään kokemuskoulutuksen juurruttamista. Vuoden 2012 painopisteenä olisi yhteistyömuotojen päivittäminen ja vuonna 2013 jo toimivien kokemuskouluttajien täydennyskoulutus. Kolmantena rahoitusvuotena olisi tavoitteena arvioida kokemuskoulutuksen vaikuttavuutta.

RAY:n rahanjakoehdotus vuodelle 2012 julkaistaneen viikolla 50. Sen jälkeen valtioneuvosto käsittelee sen alkuvuodesta ja lopulliset päätökset saadaan tammi–helmikuussa.

Kokemuskouluttajien reservi kasvaa Oulussa

Oulun alueella toimii marraskuusta lähtien yhteensä 60 koulutettua kokemuskouluttajaa, kun kolmannen alueella järjestetyn koulutuksen päättyessä toimeen tarttuu 17 uutta kokemuskouluttajaa.

Oulun alueella kokemuskouluttajina toimii eri sairaus- ja vammaryhmien edustajia, esimerkiksi syöpään sairastuneita, aivovammautuneita, sydänkohtauksen saaneita ja erityislasten vanhempia. Heidän kokemustaan on opittu hyödyntämään sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden koulutuksen lisäksi myös työpaikkojen täydennyskoulutuksessa. Opiskelijapalvelupäällikkö **Raija Näppä** Ammattiopisto Luovista kertoo henkilökunnan saaneen kokemuskouluttajien tarinoiden kautta tilaisuuden kurkistaa sellaisen henkilön maailmaan, joka painii samankaltaisten haasteiden kanssa kuin erityisoppilaitoksen henkilöstö ja opiskelijat arjessaan kohtavat. Samalla kokemuskouluttajat ovat antaneet luovilaisille rohkaisua siihen, että rajoitteista tai vastoinkäymisistä huolimatta voidaan elää täysipainoista elämää. Kokemuskouluttajat ovat mukana myös Oulun kaupungin terveystietoluennolla kertomassa vertaistuen merkityksestä omassa elämässään. Kokemuskoulutustoiminnan kehittämistä koordinoi paikallinen ohjausryhmä.

Alueilla tapahtuu

Joensuussa järjestetään alueen kokemuskouluttajien virkistystilaisuus 8.12.2011.

Kuopiossa koulutetaan uusia kokemuskouluttajia helmi–maaliskuussa 2012 ja huhtikuun 18. päivä pidetään yleiskokous, jossa valitaan uusi ohjausryhmä.

Tampereella järjestetään Pirkanmaan alueen kokemuskouluttajien ja ohjausryhmän tapaaminen keski- viikkona 18.1.2012 klo 18.00–20.00 Muotialan asuin- ja toimintakeskuksessa.

Lisätietoja näistä tilaisuuksista saa alueellisten ohjausryhmien yhteyshenkilöiltä (lista on sivulla 8).

Arvokas kokemustieto käyttöön – uusi esite kokemuskoulutuksesta

Osana **Kokemuskoulutuksesta pysyvää** -hanketta on tehty esite kokemuskoulutuksesta. Esite on tehty ensisijaisesti helpottamaan verkostossa mukana olevien yhdistysten ja liittojen sekä alueellisten ohjausryhmien yhteistyön käynnistämistä uusien opetusyksiköiden kanssa. Siinä kerrotaan lyhyesti mikä on kokemuskouluttaja, minkälaisissa tehtävissä hän voi toimia sekä miten häneen saa

yhteyden. Kokemuskoulutusverkoston järjestöyhteyshenkilöt ja alueelliset ohjausryhmät ovatkin tilanneet esitettä aktiivisesti käyttöönsä.

Kokemustietoa Opetushallituksen seminaarissa

Kokemuskoulutuksesta pysyvää -hankkeen johtoryhmä kävi tapaamasta Opetushallituksen ylijohtaja **Petri Pohjosta** ja opetusneuvos **Aira Rajamäkeä** viime keväänä. Tapaamisessa keskusteltiin ajankohtaisista asioista kokemuskoulutuksen saralta. Antoisa tapaaminen poiki kutsun kertomaan kokemuskoulutuksesta opetushallituksen järjestämään KOHTAA IHMINEN – sosiaali- ja terveysalan sekä ohjaus- ja kasvatusalan koulutuksen kehittämispäiville 17.11.2011. Tietoiskun kävivät pitämässä johtoryhmän jäsen **Pia Hytönen** Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitosta ja kokemuskouluttaja **Raila Kujala** Lihastautiliitosta. Mukana seminaarissa oli noin 50 opetusalan edustajaa eri puolilta Suomea. Kuulijat pitivät tärkeänä sitä, että kokemuskouluttajien soveltuvuuteen kiinnitetään huomiota ja heillä on oma koulutusohjelma tehtävänsä. Kiinnostusta herätti molempien puhujien viesti siitä, että kokemuskoulutuspuheenvuoro sisältää aina myös kehitysnäkökulman. Kokemuskouluttaja ei kerro vain omaa tarinaansa, vaan parhaimmillaan rakentaa esityksensä siten, että kuulijakunta saa uusia näkökulmia oman työnsä kehittämiseen.

Kokemuskoulutuksen johtoryhmä

Kokemuskoulutusverkoston toimintaa ja Kokemuskoulutuksesta pysyvää -hanketta ohjaa YTY ry:n kansanterveyden neuvotteluryhmän nimeämä kokemuskoulutuksen johtoryhmä.

Johtoryhmään kuuluvat:

Toimitusjohtaja Helena Ylikylä-Leiva, pj.
Suomen MS-liitto ry
helena.ylikyla-leiva@ms-liitto.fi

Toiminnanjohtaja Sirkku Lindstam
Aivovammaliitto ry
sirkku.lindstam@aivovammaliitto.fi

Toiminnanjohtaja Sirpa Pajunen
Iholiitto ry
sirpa.pajunen@iholiitto.fi

Kehitysjohdaja Jaana Hirvonen
Suomen Reumaliitto ry
jaana.hirvonen@reumaliitto.fi

Kehittämispäällikkö Pia Hytönen
Omaiset mielenterveystyön tukena
keskusliitto ry
pia.hytonen@omaisten.org

Koulutus- ja kehittämispäällikkö Merja Kaivolainen
Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry
merja.kaivolainen@omaishoitajat.com

Järjestöpäällikkö Paula Saarni
Lihastautiliitto ry
paula.saarni@lihastautiliitto.fi

Kokemuskoulutuksen järjestöverkoston yhteyshenkilöt

Kokemuskoulutuksen järjestöverkostossa on mukana 27 yhdistystä tai liittoa. Jokainen niistä on nimennyt yhteyshenkilön, jolta saa tarkempaa tietoa järjestön kokemuskoulutustoiminnasta.

Aivoliitto ry

carita.sinkkonen@aivoliitto.fi

Aivovammaliitto ry

annukka.helander@aivovammaliitto.fi

Iholiitto ry

aino.ovaskainen@iholiitto.fi

Invalidiliitto ry

kirsi.kosonen@invalidiliitto.fi

Kansalaisareena ry

anitta.raitanen@kansalaisareena.fi

Keliakialiitto ry

pohjoissuomi@keliakialiitto.fi

Kuuloliitto ry

paivi.vaananen@kuuloliitto.fi

Kynnys ry

susanna.haapala@kynnys.fi

Lihastautiliitto ry

paula.saarni@lihastautiliitto.fi

Mielenterveyden keskusliitto ry

sonja.sykari@mtkl.fi

Muistiliitto ry

pirkko.telaranta@muistiliitto.fi

Munuais- ja maksaliitto ry

helena.rokkonen@musli.fi

Muotialan asuin- ja toiminta -keskus ry

suvi.nousiainen@muotiala.fi

Näkövammaisten keskusliitto ry

liisa.reinman@nkl.fi

Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry

pia.hytonen@omaisten.org

Omaishoitajat ja Läheiset ry

merja.kaivolainen@omaishoitajat.com

Psoriasisliitto ry

milla.roos@psori.fi

Suomen Diabetesliitto ry

kati.multanen@diabetes.fi

Suomen MS-liitto ry

sirpa.vuorenmahilton@ms-liitto.fi

Suomen Nivelyhdistys ry

jyrki.laakso@niveltieto.net

Suomen Parkinson-liitto ry

annukka.tuovinen@parkinson.fi

Suomen Reumaliitto ry

lauri.honkala@reumaliitto.fi

Suomen Syöpäyhdistys ry

raili.patynen@cancer.fi

Suomen Tourette-yhdistys ry

tuula.savikuja@tourette.fi

Turun Seudun Nivelyhdistys ry

tsnynivelyhdistys@gmail.com

Kokemuskoulutuksesta pysyvää -hankkeen projektitiimi

Jaana Hirvonen
jaana.hirvonen@reumaliitto.fi
puh. (09) 4761 5601

Lauri Honkala
lauri.honkala@reumaliitto.fi
(09) 4761 5628

Alueelliset ohjausryhmät ja niiden yhteyshenkilöt

Joensuun ohjausryhmä

lea.lihavainen@ok-opintokeskus.fi

Kemi-Tornio ohjausryhmä

mira.karhu@majakkatalo.fi

Kuopion ohjausryhmä

itasuomi@keliakialiitto.fi (Elina Järvelä)

jenni.tuomainen@psori.fi

Lappeenrannan ohjausryhmä

sirkku.perttula@gmail.com

Oulun ohjausryhmä

anne.pakanen@psori.fi

Pääkaupunkiseudun ohjausryhmä

pia.hytonen@omaisten.org

Satakunnan ohjausryhmä

hhakala.omaiset@gmail.com

(Hilkka-Liisa Hakala)

Tampereen ohjausryhmä

carita.sinkkonen@aivoliitto.fi

Turun ohjausryhmä

annukka.tuovinen@parkinson.fi

Vaasan ohjausryhmä

marjo.luomanen@lihastautiliitto.fi